

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
водного господарства

Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

Кафедра охорони праці і безпеки життєдіяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

проректор з науково-
педагогічної, методичної
та виховної роботи

Лагоднюк О.А.

“ _____ ” лютого 2017 р.

Національний університет
водного господарства та природокористування

03-10-11

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Охорона праці в галузі

спеціальність _____ 227 «Фізична реабілітація»

Рівне – 2017

Робоча програма дисципліни "Охорона праці в галузі" для студентів за спеціальністю 227 «Фізична реабілітація». Рівне: НУВГП, 2017. – 15 с.

та природокористування

Розробники: Гнеушев В.О. доцент кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності, к.т.н., доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності

Протокол від “ ____ ” _____ 2017 року № ____

Завідувач кафедри _____ Филипчук В.Л.

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю «Фізична реабілітація»

Протокол від “ ____ ” _____ 2017 року № ____

Голова науково-методичної комісії _____ Григус І.М.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>22 "Охорона здоров'я"</u>	Обов'язкова	
Модуль – 1	Спеціальність <u>227 "Фізична реабілітація"</u>	Рік підготовки	
		5-й	6-й
		Семестр	
		9-й	11-й
		Лекції	
Змістових модулів – 1		18 год.	6 год.
		Лабораторні заняття	
		-	-
Загальна кількість годин – 90		Практичні заняття	
		18 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 СРС – 6	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Самостійна робота	
		54 год.	78 год.
		Вид контролю: екзамен	

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 40% до 60%;

для заочної форми навчання – 13% до 87%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Завершальним етапом у вивченні проблеми безпеки людини у сучасному техногенному середовищі є дисципліна «Охорона праці в галузі», яка має галузеве спрямування у підготовці фахівців.

Робоча програма розроблена у відповідності до типової навчальної програми "Охорона праці в галузі" Міністерства освіти, науки, молоді та спорту України, затвердженої 18.03.2011 р.

Мета вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі» полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у діяльності, пов'язаної з фізичною реабілітацією різних категорій людей.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є набуття майбутнім фахівцем вміння забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах на об'єктах, де ведеться реабілітаційна діяльність, а також прискорення поліпшення здоров'я пацієнтів через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку і безпеку пацієнтів зокрема.

В процесі вивчення дисципліни студенти мають

знати:

- стан умов праці в галузі охорони здоров'я;
- засади системи управління охороною праці на галузевих об'єктах, нормативну базу для її підготовки, розробки та впровадження;
- функціональні обов'язки, права та відповідальність посадових осіб та працівників з питань охорони праці;
- відповідно до гігієнічного класифікатора класи шкідливості в окремих видах діяльності в галузевих організаціях;
- травмонебезпечні чинники та чинники пожежної небезпеки на галузевих об'єктах;
- вимоги безпеки в освітній та лікувальній справі, в галузі спорту;
- порядок організації реабілітаційної діяльності в умовах підвищеної небезпеки;
- систему соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань;
- системи пожежної профілактики та захисту закладів освіти, охорони здоров'я, спортивних споруд.

вміти:

- виявляти в умовах галузевого об'єкту природу негативної дії шкідливих та небезпечних чинників на організм людини;
- розробляти та впроваджувати заходи безпеки на об'єктах, де здійснюється діяльність з фізичної реабілітації громадян;
- аналізувати причини виникнення нещасних випадків, розслідувати та брати їх на облік, а також розробляти заходи з їх запобігання;

- оцінювати ступінь безпеки методик, техніки та обладнання, виконувати обґрунтування і розробку заходів з підвищення їх рівня безпеки;
- сформулювати вимоги безпеки до електрифікованого обладнання;
- визначати необхідні заходи щодо пожежної профілактики.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Охорона праці в галузі

Тема 1. Міжнародні норми і основні законодавчі акти в галузі охорони праці

Соціальне партнерство (соціальний діалог) в охороні праці. Соціальне партнерство як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення охорони праці. Соціальний діалог в Європейському Союзі.

Охорона праці як невід’ємна складова соціальної відповідальності. Міжнародні норми соціальної відповідальності. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність». Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». Вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності.

Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці. Директиви ЄС з охорони праці. Рамкова директива 89/391/ЄС «Про введення заходів, що сприяють поліпшенню безпеки та гігієни праці працівників».

Трудові норми Міжнародної організації праці. Конвенції та Рекомендації МОП. Основні Конвенції МОП в галузі охорони праці.

Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці. Всесвітня організація охорони здоров’я. Міжнародна агенція з атомної енергії. Міжнародна організація праці.

Тема 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі

Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі освіти, охорони здоров’я, спорту. Реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Положення про організацію системи управління охороною праці в зазначених галузях.

Тема 3. Система управління охороною праці в організації

Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці в медичних закладах, закладах освіти і спорту.

Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. Політика в галузі охорони праці. Перевірки і коригувальні дії.

Примірний розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців медичних закладів, закладів освіти і спорту. Пріоритет функцій забезпечення безпеки. Ефективність функціональної структури системи охорони праці.

Планування заходів з охорони праці. Види планування та контролю стану охорони праці. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій. Облік і аналіз показників охорони праці.

Галузеві системи управління охороною праці. Мета та принципи функціонування. Організаційна та функціональна структури системи охорони праці.

Тема 4. Травматизм та професійні захворювання в галузі.

Розслідування нещасних випадків

Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків. Обставини, за яких проводиться розслідування.

Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань.

Особливості розслідування та обліку нещасних випадків не виробничого характеру.

Дослідження та профілактика виробничого травматизму. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Методи дослідження виробничого травматизму.

Основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі, де здійснюється діяльність з фізичної реабілітації.

Тема 5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі фізичної реабілітації

Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Вимоги безпеки під час експлуатації основного технологічного обладнання (механотерапевтичних, фізіотерапевтичних апаратів та ін.) при фізичній реабілітації. Вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць.

Вимоги до санітарного контролю за станом повітря робочої зони. Вимоги до засобів індивідуального захисту.

Особливості заходів електробезпеки в галузі, де здійснюється діяльність з фізичної реабілітації.

Вимоги безпеки до приміщень. Утримання території об'єктів галузі. Вимоги безпеки праці під час експлуатації систем опалення, вентиляції і кондиціонування повітря.

Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці в галузі. Шкідливі хімічні речовини, психологічні чинники. Вібрація, шум, інфразвук, ультразвук. Виробничі випромінювання.

Важкість праці: Динамічні, статичні навантаження. Напруженість праці. Увага, напруженість аналізаторних функцій, емоційна та інтелектуальна напруженість, монотонність праці.

Тема 6. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях

Основні наукові проблеми в галузі охорони праці. Наукова база охорони праці. Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці.

Програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Загальнодержавна (національна), галузеві, регіональні програми.

Аналіз професійного та виробничого ризиків. Аналіз, прогнозування, профілактика травматизму та професійної захворюваності.

Тема 7. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах

Протипожежні перешкоди. Забезпечення безпечної евакуації персоналу. Пожежна безпека технологічного устаткування, електрообладнання, систем опалення, вентиляції. Пожежна профілактика галузевих об'єктів, технологічного обладнання.

Пожежна сигналізація і зв'язок. Засоби гасіння пожеж. Первинні засоби пожежогасіння. Автоматичні засоби пожежогасіння.

Тема 8 Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці

Органи державного нагляду за охороною праці. Основні принципи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Державна служба України з питань праці (Держпраці), її структура. Перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду у сфері промислової безпеки та охорони праці.

Проведення державного нагляду за охороною праці. Види та основні параметри проведення наглядових заходів.

Тема 9. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві

Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування.

Суб'єкти та об'єкти страхування. Види страхування. Страховий ризик і страховий випадок. Фонд соціального страхування від нещасних випадків. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів. Джерела фінансування Фонду. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків. Права та обов'язки застрахованої особи. Права та обов'язки роботодавця як страховальника.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Охорона праці в галузі												
Тема 1. Міжнародні норми і основні законодавчі акти в галузі охорони праці	10	2				8	10	1				9
Тема 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі	10	2	2			6	10	1				9
Тема 3. Система управління охороною праці в організації	10	2	4			4	10	1				9
Тема 4.	10	2	2			6	10	1	2			7

Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків												
Тема 5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі фізичної реабілітації	10	2	2			6	10					10
Тема 6. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях	10	2	2			6	10					10
Тема 7. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах	10	2	2			6	10	1	2			7
Тема 8. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці	10	2	2			6	10					10
Тема 9. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві	10	2	4			4	10	1	2			7
Всього	90	18	18			54	90	6	6			78

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Розрахунок площ адміністративних та побутових приміщень.	2	1
2.	Порядок атестації робочих місць за умовами праці.	2	-
3.	Розробка інструкції з охорони праці для працівників галузі охорони здоров'я	2	1
4.	Опрацювання розділу «Охорона праці» в колективному договорі	2	-
5.	Розрахунок і перевірка захисного заземлення	2	1
6.	Розробка заходів пожежної профілактики на галузевому об'єкті.	2	
7.	Методи аналізу, прогнозування, профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.	2	1
8.	Порядок розслідування нещасних випадків на виробництві	2	2
9.	Порядок визначення розмірів страхових виплат Фондом при нещасному випадку на виробництві	2	
Всього		18	6

5. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять - 18 год.

Підготовка до контрольних заходів – 18 год.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях – 18 год.

5.1.Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Пільги та компенсації за важкі та шкідливі умови праці в галузі	2	8
2	Соціальне страхування від нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві	2	8

3	Аналіз умов праці в галузі за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища	2	8
4	Профілактика виробничого травматизму в галузі	2	9
5	Пожежна безпека	2	9
6	Об'єкти підвищеної небезпеки. Роботи з підвищеною небезпекою в галузі. Порядок видачі дозволів на початок роботи об'єктів	2	9
7	Нормативні документи галузі щодо охорони праці	2	9
8	Аналіз, прогнозування, профілактика травматизму та професійної захворюваності. Мета і методи аналізу	2	9
9	Правова основа діяльності в галузі пожежної безпеки. Обов'язки керівників щодо забезпечення пожежної безпеки	2	9
Всього		18	78

6. Методи навчання

У лекційному курсі застосовуються мультимедійні презентації, елементи проблемності, обговорення матеріалу в діалоговому режимі. На практичних заняттях вирішуються ситуаційні завдання і задачі. На початку вивчення курсу до відома студентів доводиться розподіл кількості балів, де вказується, за які види робіт і скільки балів може отримати студент при поточному і підсумковому контролі знань.

7. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові завдання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом опитування та поточного контролю знань з теоретичного матеріалу;
- з практичних завдань – за допомогою перевірки виконаних завдань і зданого звіту.

Підсумковий контроль відбувається на екзамені у письмовій формі.

Усі форми контролю включено до 100 бальної шкали оцінювання.

8. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1										
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	40	100
6	6	6	7	7	7	7	7	7		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання в ECTS

Шкала навчального закладу	Національна шкала екзамен
90 - 100	відмінно
82 - 89	добре
74 - 71	
64 - 73	задовільно
60 - 63	
35 - 59	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення дисципліни

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» включає:

- комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (КНМЗД);
- опорний комплект лекцій;
- презентації лекцій;
- відеофільми;
- друкований роздатковий матеріал;
- комплект тестових завдань.

10. Рекомендована література Базова

1. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. «Охорона праці в галузі» К. видав. "Професіонал, 2004.
14. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444 с.
15. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
16. Москальова В.М., Филипчук В.Л., Кусковець С.Л., Турченко В.О. Охорона праці в питаннях та відповідях.- Рівне: Редакц.-видавн. центр НУВГП, 2011. – 452 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України.
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
4. Закон України «Про пожежну безпеку».
5. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
6. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р.№ 1232 «Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
8. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
9. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
10. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
11. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008 р.
17. ДБН В.2.5-28-2006 «Природне і штучне освітлення».
18. ДСанПіН 3.3.6.096-2002 Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів

19. ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
20. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
21. ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації
22. НПАОП 0.00-1.28-10 Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин. Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010р. № 65
23. НПАОП 0.00-8.24-05 «Перелік робіт з підвищеною небезпекою». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
24. Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 21.05.2007 р. № 246.
25. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників».
26. Конвенція МОП 187 «Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці».
27. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності». ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.
28. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці – Вимоги.
29. Міжнародний стандарт OHSAS 18002, Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. Настанова по впровадженню OHSAS 18001.

12. Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua/>
3. Державна служба України з питань праці (Держпраці) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dsp.gov.ua/>
4. Державна служба України з надзвичайних ситуацій / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dsns.gov.ua/>
5. Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6, тел. 24-12-47) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libr.rv.ua/>

7. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> ([http://www.nuwm.edu.ua/MySQL/page lib.php](http://www.nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php))

8. Електронний ресурс розміщення в цифровому репозиторії / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ep3.nuwm.edu.ua/>

9. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.social.org.ua>

10. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nau.ua>

Національний університет
водного господарства
та природокористування